

A thing of beauty

Ποιήματα και ἐπιστολές
τοῦ Τζών Κήτς

ΕΠΙΛΟΓΗ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΣΧΟΛΙΑ
ΑΣΠΑΣΙΑ ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΟΥ

Δίγλωσση ἔκδοση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ ὄνομά του εἶναι Τζὼν Κήτς

«Τὸ ὄνομά του εἶναι Τζὼν Κήτς. Τίποτα δικό του δὲν ἔχουμε δεῖ ὡς τώρα ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ δημοσίευση σὲ περιοδικό.¹ Ἐφτασαν ὅμως πρόσφατα στὰ χέρια μας κάποια κείμενά του, πὸ μᾶς ξάφνιασαν εὐχάριστα μὲ τὴν ἀληθινὴ φιλοδοξία τους καὶ τὸ πάθος στὸν τρόπο πὸ καταπιάνονται μὲ τὴ φύση. Στὸ σονέτο πὸ ἀκολουθεῖ ὑπάρχει μιὰ κακὴ ὁμοιοκαταληξία πὸ εὐκόλα μπορεῖ νὰ ἀλλάξει...». Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Λή Χάντ, σὲ ἄρθρο του στὸ *Examiner* μὲ τίτλο «Νέοι ποιητές»,² καλωσόριζε στὴ λογοτεχνικὴ σκηνὴ τοὺς ἐκπροσώπους μιᾶς «νέας σχολῆς στὴν ποίηση», τὸν Πέρσου Μπὺς Σέλλεϋ, τὸν Τζὼν Χάμιλτον Ρέουνολτς καὶ τὸν «νεότερο ὄλων» Τζὼν Κήτς.

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἀναγνώριση ἤρθε τὴν κατάλληλη στιγμή. Πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ χρόνου ὁ Κήτς, ἐνήλικος πιά — εἶχε μόλις κλείσει τὰ 21 —, ἀνακοίνωσε στὸν κηδεμόνα του Ρίτσαρντ Ἄμπυ τὴν ἀπόφασή του νὰ ἐγκαταλείψει τὴν ἰατρικὴ γιὰ νὰ ἀφοσιωθεῖ στὴν ποίηση. «Σκοπεύω νὰ ἐμπιστευτῶ τὶς ποιητικὲς μου ἱκανότητες», δήλωσε στὸν κατάπληκτο Ἄμπυ, ὁ ὁποῖος θεώρησε τὸ ὅλο θέμα μιὰ ἀνοησία πὸ δὲν θὰ κρατοῦσε πολὺ. (Στὰ λόγια τοῦ Κήτς πὸ μᾶς μεταφέρει ὁ Ἄμπυ ὑπάρχει μιὰ σιγουριὰ πὸ ξαφνιάζει: «Ξέρω ὅτι διαθέτω ἱκανότητες μεγαλύτερες ἀπὸ τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους, κι ἔχω ἀποφασίσει νὰ κερδίσω τὴ ζωὴ μου ἀσκώντας τες».)³ Στὴ συνέχεια τὰ πράγματα πῆραν τὸν δρόμο τους, ἕναν δρόμο ὅμως κάθε ἄλλο παρὰ στρωμένο μὲ δάφνες.

Ὁ Κήτς ἦταν συνομήλικος σχεδὸν μὲ τὸν Σέλλεϋ καὶ μόλις ἑπτὰ χρόνια νεότερος ἀπὸ τὸν Μπάυρον.⁴ Τρεῖς ποιητὲς τῆς πόλης καὶ πολίτες τοῦ μεγάλου κόσμου, τρεῖς ἐμβληματικοὶ ρομαντικοὶ μὲ διαδρομὲς πολὺ διαφορετικὲς στὴ ζωὴ, τὴ σκέψη καὶ τὴν τέχνη τους. Ἀπέναντι στοὺς

συναδέλφους του ό Κήτης μειονεκτοῦσε σέ πολλά: Δέν εἶχε ἀριστοκρατική καταγωγή οὔτε κλασική παιδεία, δέν ἦταν πλούσιος, ἐκκεντρικός, πολυταξιιδεμένος, τὸ ὄνομά του δέν συνδέθηκε μὲ ἐρωτικά σκάνδαλα. Ὅσο γιὰ τὴ μεταθανάτια φήμη του, αὐτὴ στρεβλώθηκε ὀριστικά ἀπὸ τὸν μῦθο πού ἐπισκίασε κάθε ἄλλη πλευρά του: στὸν ἀντίποδα τοῦ βυρωνικοῦ μοντέλου, ὁ Κήτης, δύο αἰῶνες μετὰ τὸν θάνατό του, παραμένει ὁ εὐαίσθητος ἀσθениκὸς νέος πού ἀργοπεθαίνει ἀπὸ φυματίωση κι ἀπὸ τὴν κακία τοῦ κόσμου.

Ποιός ἦταν πραγματικά, καὶ ποιά ἐσωτερικὴ δύναμη τὸν ἔκανε νὰ διεκδικήσει μὲ θράσος μιὰ θέση ἀνάμεσα στοὺς Ἄγγλους ποιητές;

Τὸ πάθος φαίνεται νὰ εἶναι τὸ χαρακτηριστικό του γιὰ τὸ ὅποιο ὅλες οἱ μαρτυρίες συμφωνοῦν. «Ἦταν ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς ἓνα πλάσμα τοῦ πάθους», θυμᾶται ὁ συμμαθητής του Ἐντουαρντ Χόλμς, διευκρινίζοντας ὅτι τὰ πρῶτα χρόνια στὸ σχολεῖο ὁ Κήτης δέν εἶχε δεῖξει ἰδιαίτερη κλίση στὰ γράμματα, ἀντίθετα «τρελαινόταν γιὰ τσακωμούς. Μποροῦσε νὰ τὰ βάλει μὲ τὸν καθένα, πρωί, μεσημέρι ἢ βράδυ». ⁵ «Παρόλο πού ἓνας καβγάς στὸν δρόμο εἶναι κάτι ἀπεχθές, ἡ ἐνέργεια πού ἐκδηλώνεται σ' αὐτὸν εἶναι ὑπέροχη. Ὁ πιὸ συνηθισμένος ἄνθρωπος ἐκφράζει μιὰ χάρη ὅταν παλεύει», ⁶ γράφει κάπου ὁ Κήτης, συνδέοντας, μὲ τὸν δικό του τρόπο, κάθε εἶδους δράση, πνευματικὴ ἢ σωματικὴ, μὲ τὴ δημιουργία.

*Πεθαίνει ὁ γέρος βασιλιάς τρελός, τυφλὸς καὶ περιφρονημένος,
οἱ πρίγκιπες, τὰ κατακάθια τῆς ἀνοῦσιας φάρας τους, κυλοῦν
μὲς στὴ δημόσια χλεῦη — λάσπη ἀπὸ θολὴ πηγὴ,
ἡγέτες πού δέν βλέπουν, οὔτε νιώθουν, οὔτε ξέρον...*⁷

Ὁ Τζῶν Κήτης ἔζησε στὴν ταραγμένη ἐποχὴ τῶν ναπολεόντειων πολέμων, γιὰ τὴν Ἀγγλία ἐποχὴ κοινωνικοῦ ἀναβρασμοῦ, μὲ τὸν ἀπόηχο τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης ἀκόμα ἰσχυρό. Γεννήθηκε στὸ Λονδίνο τὸ 1795. Οἱ γονεῖς του, μέσης κοινωνικῆς τάξης, ἰδιοκτῆτες μιᾶς ἀρκετὰ προσοδοφόρας μικρῆς ἐπιχείρησης, ἐπιθυμοῦσαν μιὰ καλὴ μόρφωση γιὰ τὰ παιδιὰ τους, καὶ τὸ προοδευτικὸ σχολεῖο τοῦ Τζῶν Κλάρκ στὸ

Ἐνφληντ ἀποδείχθηκε ἰδανικὸ περιβάλλον γιὰ τὴν ἀνήσυχη φύση του. Ἐκεῖ ὁ Κῆτς μυήθηκε στὸν κόσμον τῆς τέχνης, γνώρισε κι ἀγάπησε τοὺς κλασικοὺς κι ἀπόκτησε ἕναν πολύτιμον σύμβουλον καὶ φίλον: τὸν Τσάρλς Κάουντεν Κλάρκ,⁸ γιὰ τοῦ διευθυντῆ τοῦ σχολείου, ὁκτώ χρόνια μεγαλύτερό του. Ὁ Κλάρκ ἐνθάρρυνε τὸν Κῆτς, τὸν βοήθησε νὰ καλλιεργήσει τὸ γοῦστο του, τὸν ἔφερε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ὑψηλὴ λογοτεχνία. Καὶ κάποια στιγμή —οἱ βιογράφοι τοῦ Κῆτς συνδέουν αὐτὴ τὴ δημιουργικὴ ἔκρηξη μὲ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς μητέρας του στὸ σπίτι ἔπειτα ἀπὸ ἕνα δεύτερον γάμον—, ὁ νεαρὸς ἄρχισε νὰ ἔχει ἀξιοθαύμαστες ἐπιδόσεις, νὰ κερδίζει τὰ σχολικὰ λογοτεχνικὰ βραβεῖα τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, νὰ ἀφιερώνει ὅλες τὶς ὥρες του στὴ μελέτη. Διάβασε, ὅπως μαθαίνουμε ἀπὸ τὸν Κλάρκ, ὅ,τι ὑπῆρχε στὴ βιβλιοθήκη τοῦ σχολείου, δείχνοντας ἰδιαίτερη προτίμηση στὴν ἑλληνικὴ μυθολογία, καὶ ἄρχισε, ἤδη ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, νὰ μεταφράζει σὲ πεζὸ τὴν *Αἰνειάδα*.

Τὸ σχολεῖο τοῦ Κλάρκ ἔγινε γιὰ τὸν ἔφηβον Κῆτς τὸ πνευματικὸ του σπίτι. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ αἰσιόδοξο ξεκίνημα δὲν ἦταν παρὰ ἢ μίαν μόνον ὄψη τῆς πραγματικότητάς του. Μιὰ μακρὰ σειρὰ ἀπὸ θανάτους —τοῦ μικροῦ ἀδελφοῦ του Ἐντουαρντ (1804;), τοῦ πατέρα του (1804), τῆς μητέρας του (1810), τοῦ ἀδελφοῦ του Τόμ (1818)— εἶχε σφραγίσει ἤδη ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικία, τὴν ἀντίληψή του γιὰ τὸν κόσμον: «Δὲν γνώρισα ποτὲ ἀνέφελη εὐτυχία πολλὰς μέρας στὴ σειρὰ: ὁ θάνατος ἢ ἡ ἀρρώστια κάποιου κατέστρεφε πάντα τὶς στιγμὲς μου».⁹ Στὰ γράμματα ἀλλὰ καὶ στὴν ποίησή του, τὸ αἶσθημα τῆς ἀπώλειας εἶναι διαρκῶς παρόν, καὶ δὲν παύει, ὡς τὸ τέλος, νὰ ἀναζητᾶ «μόρια φωτὸς μέσα στὸ ἀπέραντον σκοτάδι».¹⁰

Τὸ 1810, ὁ θάνατος τῆς μητέρας του ἀπὸ φυματίωση ἦταν γιὰ τὸν δεκαπεντάχρονον Κῆτς ἕνα τρομερὸ χτύπημα. Τὸν εἶχε κυριέψει ἕνας τόσο βαθὺς πόνος, πὺξυνοῦσε ἔντονον οἶκτον σὲ ὅσους τὸν ἔβλεπαν, ἀναφέρουν οἱ μαρτυρίες. Ἐναν χρόνον ἀργότερα, μὲ ἀπόφαση τοῦ κηδεμόνα του Ἄμπτου, ὁ Κῆτς ἐγκαταλείπει τὸ σχολεῖο καὶ γίνεται μαθητευόμενος τοῦ χειρουργοῦ Τόμας Χάμμοντ, στὸ Ἐντμοντον, βόρεια τοῦ Λονδίνου. Ἦταν, κατὰ τὸν Κλάρκ, ἢ πιὸ ἤρεμη περίοδος τῆς ζωῆς του. Τουλάχιστον μίαν φορά τὴν ἐβδομάδα διήνυε μὲ τὰ πόδια τὴν ἀπόσταση ἀπὸ τὸ Ἐντμοντον στὸ Ἐνφληντ γιὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Κλάρκ, νὰ συζητήσῃ μαζί του, νὰ

δανειστεί ἢ νὰ ἐπιστρέψει βιβλία, συνεχίζοντας, ἔτσι, ἄτυπα, τὴν ἐκπαίδευσή του. Δὲν διάβαζε τὰ βιβλία, «τὰ καταβρόχιζε», θυμᾶται ὁ Κλάρκ.¹¹ Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὀλοκληρώνει καὶ τὴ μετάφραση τῆς *Αἰνειάδας* ποὺ εἶχε ξεκινήσει στὸ σχολεῖο.

Τὸ 1813, ἡ «συνάντησή» του μὲ τὴν ποίηση τοῦ Ἑντμουντ Σπένσερ φαίνεται νὰ ἦταν, σύμφωνα μὲ τὶς ἀφηγήσεις τόσο τοῦ Κλάρκ ὅσο καὶ, ἀργότερα, τοῦ φίλου του Τσάρλς Μπράουν, ἓνα γεγονός καθοριστικὸ γιὰ τὸν δρόμο ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀκολουθήσει. «Παρόλο ποὺ ἦταν γεννημένος ποιητῆς, ἀγνοοῦσε αὐτὸ τὸ φυσικὸ του χάρισμα μέχρι ποὺ ἔκλεισε τὰ δεκαοχτώ του χρόνια», γράφει ὁ Μπράουν. «Ἦταν ἡ *Νεραϊδοβασίλισσα* ποὺ ξύπνησε τὴν ἰδιοφυΐα του. Στὴ νεραϊδοχώρα τοῦ Σπένσερ μαγεύτηκε, ἀνάσανε σὲ ἓναν νέο κόσμο καὶ μεταμορφώθηκε σὲ κάποιον ἄλλο».¹² Παρὰ τὴν ὅποια ὑπερβολὴ τῆς διατύπωσης, εἶναι βέβαιο ὅτι στὴν εὐφρόσυνη γλώσσα τοῦ Σπένσερ ὁ Κῆτς συνάντησε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ὁμορφιά, τὴ συμπύκνωση καὶ τὴν ἠδύτητα τοῦ λόγου ποὺ συνέχισε νὰ ἀναζητᾶ σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ.

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1815 ἀρχίζει νὰ παρακολουθεῖ μαθήματα ἰατρικῆς¹³ στὸ νοσοκομεῖο Γκάου τοῦ Λονδίνου καὶ ὅλα δείχνουν ὅτι ἐτοιμάζεται νὰ ἀκολουθήσει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γιατροῦ ἢ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ὥστόσο ἓναν χρόνο ἀργότερα, καὶ ἀφοῦ ἔχει περάσει μὲ ἐπιτυχία τὶς ἐξετάσεις γιὰ τὴν ἄδεια ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος, ἐγκαταλείπει τὴ σιγουριὰ μιᾶς σταθερῆς δουλειᾶς γιὰ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς ποίησης.

Τὰ πρῶτα αὐτὰ χρόνια ἠρώας του εἶναι ὁ ποιητῆς καὶ κριτικὸς Τζέιμς Χένρυ Λη Χάντ, ἐκδότης τῆς ἑβδομαδιαίας λογοτεχνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐπιθεώρησης *The Examiner*.¹⁴ Ὁ Χάντ, ποὺ εἶχε στὸ ἐνεργητικὸ του φυλάκιση δύο χρόνων γιὰ «συκοφαντικὰ» ἄρθρα κατὰ τοῦ Ἀντιβασιλέα,¹⁵ ἦταν ἡ ψυχὴ μιᾶς ομάδας Λονδρέζων φιλελεύθερων διανοομένων — τῆς, γιὰ τοὺς πολιτικὸς ἀντιπάλους του, «Σχολῆς τῶν Κόκνου».¹⁶ Ὁ Κῆτς γοητεύτηκε γιὰ ἓνα διάστημα ἀπὸ τὸν Χάντ, τὸν μιμήθηκε στὰ πρῶτα του ποιήματα καὶ στὸ *Examiner* δημοσίευσε γιὰ πρώτη φορὰ ἔργο του.¹⁷ Στὸ σπίτι τοῦ Χάντ στὸ Χάμπστεντ συνάντησε πρόσωπα ποὺ προκάλεσαν τὸ ἐνδιαφέρον ἢ τὸν θαυμασμό του: τὸν κριτικὸ Οὐίλλιαμ Χάζλιτ, τὸν ζωγράφο Μπέντζαμιν Χένντον, τὸν ποιητὴ Σέλλεϋ.

Ἡ πρώτη συλλογὴ τοῦ Κῆτς, μὲ τὸν ἀπλὸ τίτλο *Ποιήματα*, κυκλοφο-

ρεϊ τὸν Μάρτιο τοῦ 1817 ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο τῶν ἀδελφῶν Ollier. Τὸ βιβλίο, μιὰ ἔκρηξη νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, περιέχει σχεδὸν ὅ,τι εἶχε γράψει ὡς τότε ὁ Κῆτς: τρεῖς ἔμμετρες «ἐπιστολές», κάποια νεανικά ποιήματα, ἀρκετὰ σονέτα καὶ τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον ἔργο τῆς συλλογῆς, τὸ πολῦστιχο «Ἵπνος καὶ Ποίηση».¹⁸ Ἀρκετὰ ποιήματα ἔχουν αὐτοβιογραφικὸ ἐνδιαφέρον καὶ οἱ ἐπιρροές τοῦ Κῆτς (Σπένσερ, Χάντ, Μπάυρον, Οὐέρντσγουερθ) εἶναι φανερές — ὅπως εἶναι ἐπίσης φανερὸ ὅτι ὁ νέος ποιητῆς ἀναζητᾷ μὲ ἐπιμονὴ τὸν δικό του δρόμο. Παρὰ τὰ κάποια μεμονωμένα εὐνοϊκὰ σχόλια, ἡ συλλογὴ πέρασε γενικὰ ἀπαρατήρητη. «Τὸ βιβλίο θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε βγεῖ στὸ Τιμπουκτοῦ μὲ πολὺ μεγαλύτερες πιθανότητες προβολῆς καὶ ἐπιδοκιμασίας. Δεύτερη ἔκδοση δὲν ἔγινε ποτέ· ἡ πρώτη ἦταν μιὰ ἔκδοση λίγων ἀντιτύπων, κι αὐτὴ ποτὲ δὲν ἐξαντλήθηκε. Ὀλόκληρη ἡ κοινωνία, σὰν συνεννοημένη, ἔμοιαζε ἀποφασισμένη νὰ ἀγνοήσει ἐντελῶς τὸ θέμα. Εἶχε κυκλοφορήσει ἡ φήμη πὼς ὁ ποιητῆς εἶχε ριζοσπαστικὲς ιδέες»,¹⁹ γράφει στὶς ἀναμνήσεις του ὁ Κλάρκ.

Ὡστόσο τὸ πρῶτο βῆμα εἶχε γίνει. Μὲ τὴν ἐνθάρρυνση καὶ τῶν νέων ἐκδοτῶν τοῦ Τέυλορ καὶ Χέσσυ, ὁ Κῆτς εἶναι ἀποφασισμένος νὰ γράψει ἓνα μεγάλο ποίημα ὡς τὸ φθινόπωρο, νὰ «γεμίσει] μὲ ποίηση» τέσσερις χιλιάδες στίχους. Ἐξάλλου ἓνα πολῦστιχο ποίημα «θὰ εἶναι μιὰ ἄσκηση, μιὰ δοκιμασία τῶν δυνάμεων τῆς φαντασίας μου», γράφει στὸν Μπέιλυ στὶς 8 Ὀκτωβρίου. «Ἐγραψαν ποτὲ σύντομα ἔργα οἱ μεγάλοι μας ποιητές;». Γράφει τὸν «Ἐνδυμίωνα» νιώθοντας πλάι του τὴν ἀόρατη παρουσία τοῦ Σαίξπηρ, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο ὡς τὸν Νοέμβριο τοῦ 1817.

Ἐργο νεανικό, μὲ συνθετικὲς ἀδυναμίες, ὁ «Ἐνδυμίων» εἶναι «περισσότερο μιὰ πυρετώδης προσπάθεια παρὰ ἓνα ὀλοκληρωμένο ἔργο», ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ὁ Κῆτς στὸν πρόλόγό του. «[B]ούτηξα μὲ τὸ κεφάλι στὴ θάλασσα...».²⁰ Στὰ γράμματα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τὸν βλέπουμε νὰ διαμορφώνει σιγὰ σιγὰ τὴν ποιητικὴ του: ἡ ἀπουσία ταυτότητας, ἡ ἀβεβαιότητα, ἡ ἐνσυναίσθηση, ἡ ἰκανότητα τοῦ ποιητῆ νὰ ἀδρανεῖ (ἡ περίφημη «ἀρνητικὴ ἰκανότητα»), εἶναι, τουλάχιστον στὴν πρώτη αὐτὴ φάση, προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐνεργοποίηση τῆς φαντασίας καὶ γιὰ τὴν ποιητικὴ δημιουργία.

Τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1818 παρακολουθεῖ μὲ ἐνθουσιασμό τις διαλέξεις τοῦ Χάζλιτ²¹ γιὰ τοὺς Ἄγγλους ποιητές. Βλέπει συχνὰ τὸν ζω-

γράφο Μπέντζαμιν Χέυντον, ὁ ὁποῖος τὸν φέρνει σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἑλληνικὴ τέχνη. Ὁ Σαίξπηρ τὸν συγκινεῖ βαθιά (« Δὲν ἄφησε τίποτε νὰ εἰπωθεῖ ἀπὸ μᾶς, γιὰ ὅτιδὴποτε... »),²² διαβάζει Μίλτον καὶ Δάντη καὶ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του θαυμάζει τὸν Οὐέρντσγουερθ — γιὰ τὴν ποίησή, ὅχι ὅμως καὶ γιὰ τὸν χαρακτήρα του.

Ὁ Ἐνδυμίων κυκλοφορεῖ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1818. Μέσα στὸ 1818 ὁ Κῆτς γράφει ἐπίσης τὸ ἀφηγηματικὸ ποίημα « Ἰσαβέλλα ἢ Ἡ γλάστρα μὲ τὸ βασιλικό », βασισμένο σὲ μιὰ ἱστορία τοῦ Βοικάκιου. Τὸ καλοκαίρι μὲ τὸν φίλο του Τσάρλς Μπράουν περιηγοῦνται τῆ Βόρεια Ἀγγλία καὶ τῆ Σκωτία — « κάτι σὰν πρόλογος στὴ ζωὴ πού σκοπεύω νὰ ἀκολουθήσω » —²³ ἀλλὰ τὸ ταξίδι διακόπτεται πρόωρα ὅταν ὁ Κῆτς ἀρπάζει ἕνα σοβαρὸ κρυολόγημα.

Στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ δημοσιεύονται οἱ πρῶτες κριτικὲς γιὰ τὸν Ἐνδυμίωνα. Πρόκειται γιὰ καταστροφή. Ἡ σχέση τοῦ Κῆτς μὲ τὸν Χάντ καὶ τὸν κύκλο του ἀλλὰ καὶ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του τὸν κάνουν εὐκολο στόχο. Ἕνας νεαρὸς φαρμακοποιὸς πού τόλμησε νὰ καταπιαστῆ μὲ τοὺς ἑλληνικοὺς μύθους χωρὶς κὰν νὰ γνωρίζει ἀρχαῖα ἑλληνικά! Στὸ *Quarterly Review* τοῦ Ἐδιμβούργου, ὁ κριτικὸς ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἄντεξε νὰ διαβάσει ὀλόκληρο τὸ ἔργο, καὶ ἀποφαίνεται ὅτι « ὁ ποιητὴς αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀντιγραφέας τοῦ κ. Χάντ· εἶναι ὅμως πιὸ δυσνόητος, σχεδὸν τὸ ἴδιο τραχύς, δυὸ φορὲς πιὸ ἀσαφὴς καὶ δέκα πιὸ κουραστικὸς καὶ παράλογος ἀπὸ τὸ πρότυπό του ».²⁴ Ἀπροκάλυπτα σαρκαστικὸς, ὁ κριτικὸς Τζὼν Γκ. Λόκχαρτ τοῦ *Blackwood's Magazine*, πίσω ἀπὸ τὴν ὑπογραφή « Ζ », συμβουλεύει τὸν « Τζώννυ » Κῆτς νὰ ἀφήσει τὴν ποίηση καὶ νὰ ἐπιστρέψει « στὰ χάπια καὶ τὶς ἀλοιφές » του.²⁵

Ὁ ψυχρὸς τόνος καὶ ἡ ὀξύτητα τῶν ἐπιθέσεων ἐντυπωσιάζουν. Ὁ πολὺς Μπάυρον « σχολίασε »²⁶ ποιητικὰ τὴν ἀδυναμία τοῦ « καημένου » τοῦ Κῆτς νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει. Τὰ βέλη εἶχαν στόχο τόσο τὸν Κῆτς ὅσο καὶ τὸν μέντορά του Λή Χάντ, τὸν « ἱεροφάντη », κατὰ τὸ *Quarterly Review*, τῆς Σχολῆς τῶν Κόκνου, τὸν « πιὸ χυδαῖο ἀπὸ τοὺς Κόκνου ποετὰστρους » κατὰ τὸν Λόκχαρτ. Λογοτεχνία καὶ πολιτικὴ συνδέονταν ἄρρηκτα στὴν Ἀγγλία τῆς ἐποχῆς, μὲ τρόπους πολὺ πιὸ σύνθετους ἀπ' ὅ,τι φαίνεται σὲ πρώτη ματιὰ. Ὅπως εὐστοχα συνόψισε ἀργότερα ὁ Χάτζλιτ, τὸ ἔγκλημα τοῦ Κῆτς ἦταν ὅτι τὸν εἶχε ἐπαινέσει τὸ *Examiner*.

Οί συνέπειες ήταν ολέθριες, τόσο για τη φήμη του ποιητή όσο και για τις πωλήσεις του βιβλίου. Ωστόσο ο Κήτς είχε ήδη αφήσει πίσω του τον «Ένδυμίωνα». «Ο έπαινος ή ο φόγος δεν έχουν παρά στιγμιαία επίδραση στον άνθρωπο που η αγάπη του για την ιδέα της όμορφιάς τον κάνει τον πιο αυστηρό κριτή των δικών του έργων. Η δική μου κριτική μου έχει προκαλέσει πόνο ασύγκριτο, πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι θα μπορούσε να μου προκαλέσει το *Blackwood* ή το *Quarterly*»,²⁷ γράφει στον εκδότη του τον Οκτώβριο, και λίγες μέρες αργότερα δηλώνει με έντυπωσιακή διαύγεια: «Είναι ένα απλό ζήτημα της στιγμής. Πιστεύω πως θα είμαι ανάμεσα στους Άγγλους ποιητές μετά τον θάνατό μου».²⁸

Το όραμα μιᾶς ἐπικῆς ἀφήγησης ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν ὀδηγεῖ καὶ ὁ Μίλτον εἶναι πάντα τὸ εἶδωλό του. Τὸ φθινόπωρο τοῦ 1818 στὸ πλευρὸ τοῦ ἄρρωστου ἀδελφοῦ του Τόμ —πέθανε τὴν 1η Δεκεμβρίου χτυπημένος ἀπὸ τὴν «οἰκογενειακὴ» ἀρρώστια— δουλεύει τὸ πιὸ φιλόδοξο ὡς τότε ἔργο του, τὸν «Υπερίωνα»,²⁹ ἓνα ἀφηγηματικὸ ποίημα σὲ ἀνομοιοκατάληκτο στίχο (blank verse), γραμμένο στὰ πρότυπα τοῦ *Χαμένου παραδείσου*. ἐγκαταλείπει τὸ σχέδιο μερικὸς μῆνες ἀργότερα συνειδητοποιώντας τὴν ἔκταση τῆς μιλτονικῆς ἐπιρροῆς.

Εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς ἐξαιρετικῆς παραγωγικῆς περιόδου: «Ἡ παραμονὴ τῆς Ἀγίας Ἀγνῆς», ἡ «Ὡραία σκληρόκαρδη κυρά», ἡ «Λάμια», ὁ ἀναθεωρημένος «Υπερίων», μερικὰ ἀπὸ τὰ ὠραιότερα σονέτα του καὶ οἱ ἔξι μεγάλες ὠδὲς του γράφονται μέσα στὸ 1819. Τὴν ἴδια ἐποχὴ εἶναι ἐρωτευμένος μὲ τὴν «ὄμορφη, κομψή, χαριτωμένη, ἀνόητη, κοκέτα καὶ παράξενη»³⁰ γειτόνισσά του στὸ Χάμπστεντ, τὴ Φάννου Μπρών — ἓνας ἔρωτας ποὺ ἔχει ἀφήσει τὸ ἄρωμά του στὰ ποιήματα καὶ τὰ γράμματα τῶν τελευταίων δύο χρόνων.

Ἀλλὰ ἡ κατάσταση τῆς υγείας του εἶναι ἤδη ἄσχημη. Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1820 ἔχει μιὰ πρώτη σοβαρὴ αἰμόπτυση καὶ οἱ ἰατρικὲς του γνώσεις δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ξεγελαστεῖ. Ἡ συλλογὴ *Λάμια, Ἰσαβέλλα, Ἡ παραμονὴ τῆς Ἀγίας Ἀγνῆς καὶ ἄλλα ποιήματα*, ἓνα ὀρόσημο στὴν ἱστορία τῆς ἀγγλικῆς λογοτεχνίας, κυκλοφορεῖ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1820, λίγους μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του.

To one who has been long in city pent

To one who has been long in city pent,
 'Tis very sweet to look into the fair
 And open face of heaven, — to breathe a prayer
Full in the smile of the blue firmament.
Who is more happy, when, with heart's content,
 Fatigued he sinks into some pleasant lair
 Of wavy grass, and reads a debonair
And gentle tale of love and languishment?
Returning home at evening, with an ear
 Catching the notes of Philomel, — an eye
Watching the sailing cloudlet's bright career,
 He mourns that day so soon has glided by:
E'en like the passage of an angel's tear
 That falls through the clear ether silently.

Ὅποιος στὴν πόλη κλείστηκε καιρὸ πολὺ

Ὅποιος στὴν πόλη κλείστηκε καιρὸ πολὺ,
γλυκαίνεται ὅταν ἀντικρίζει τὴν πανώρια
κι ὀλάνοιχτη ὄψη τ' οὐρανοῦ, ὅταν ψιθυρίζει
μιὰ δέηση κάτω ἀπ' τὸ θόλο τὸ βαθύ.
Πόσο εὐτυχής, σὰν μὲ χορτάτη τὴν ψυχὴ
κατάκοπος, στὸ δροσερὸ χορτάρι
φωλιάζει, καὶ μὲ ἀπόλαυση διαβάζει
ἔρωτα καὶ καημοῦ ἱστορία τερπνὴ.
Κι ὅταν γυρνᾷ στὸ σπίτι του τὸ δειλινό,
μὲ αὐτὶ ποὺ ἀρπάζει τοῦ ἀηδονιοῦ τὶς τρίλιες, τὴ ματιὰ
στὸ συννεφάκι ποὺ ἀρμενίζει ἀστραφτερό,
θρηνεῖ ποὺ ἡ μέρα κύλησε τόσο γοργά.
Ὅπως κυλᾷ τὸ δάκρυ ἐνὸς ἀγγέλου
στὸ διάφανο οὐρανὸ γλιστρώντας σιωπηλά.

Ἰούνιος 1816

Oh! how I love, on a fair summer's eve

Oh! how I love, on a fair summer's eve,
When streams of light pour down the golden west,
And on the balmy zephyrs tranquil rest
The silver clouds, far – far away to leave
All meaner thoughts, and take a sweet reprieve
From little cares: – to find, with easy quest,
A fragrant wild, with Nature's beauty drest,
And there into delight my soul deceive.
There warm my breast with patriotic lore,
Musing on Milton's fate – on Sydney's bier –
Till their stern forms before my mind arise:
Perhaps on the wing of poesy upsoar, –
Full often dropping a delicious tear,
When some melodious sorrow spells mine eyes.

Τὰ ώραῖα καλοκαιρινὰ ἀπογεύματα

Τὰ ώραῖα καλοκαιρινὰ ἀπογεύματα,
ὅταν ξεχύνεται ἀπ' τῆ δύση φῶς χρυσὸ
κι ἤσυχα ταξιδεύουν τ' ἀσημένια νέφη μὲ τὸ ζέφυρο,
μὲ τί χαρὰ κάθε μίζερη ἔγνοια θὰ διώξω μακριά,
ἀπ' τὶς μικρότητες θὰ πάρω ἀναβολὴ γλυκιά,
καὶ περπατώντας δίχως βιάση τέλος θὰ γευτῶ
τὶς ὁμορφιὲς τῆς φύσης σ' ἓνα τόπο ἔρημικό,
νὰ ξεγελάσω ἐκεῖ μέσα στὶς ἀπολαύσεις τὴν καρδιά.
Ἐκεῖ μὲ ἀρχαῖες δόξες τὴν ψυχὴ μου νὰ ἡμερέψω,
τοῦ Μίλτον καὶ τοῦ Σίντνυ νὰ συλλογιστῶ τὴν τύχη
ὥσπου οἱ αὐστηρὲς μορφές τους νὰ ὑψωθοῦν μπροστά μου.
Κι ἴσως στῆς ποιήσης τὰ φτερά νὰ ταξιδέψω
καὶ δάκρυ τρυφερὸ ἴσως νὰ κυλήσει
ὅταν πόνος γλυκὸς θολώσει τὴ ματιά μου.

1816

On First Looking into Chapman's Homer

Much have I travell'd in the realms of gold,
 And many goodly states and kingdoms seen;
 Round many western islands have I been
Which bards in fealty to Apollo hold.
Oft of one wide expanse had I been told
 That deep-brow'd Homer ruled as his demesne;
 Yet did I never breathe its pure serene
Till I heard Chapman speak out loud and bold:
Then felt I like some watcher of the skies
 When a new planet swims into his ken;
Or like stout Cortez when with eagle eyes
 He star'd at the Pacific — and all his men
Look'd at each other with a wild surmise —
 Silent, upon a peak in Darien.

“Όταν πρωτοδιάβασα τὸν Ὅμηρο τοῦ Τσάπμαν

Στὶς χῶρες τοῦ χρυσοῦ ταξίδεψα πολὺ,
κράτη ἰσχυρά, βασιλεία τόσα ἔχω γνωρίσει·
στά δυτικά νησιά ἔχω πολὺ γυρίσει,
ἐκεῖ πού ζοῦν ποιητὲς τοῦ Ἀπόλλωνα πιστοί.
Συχνὰ ἄκουσα νὰ λέν γιὰ μιὰ ἔκταση ἀχανή,
πὼς εἶναι τοῦ στοχαστικοῦ Ὁμήρου ἡ κτήση·
μὰ κάτω ἀπ’ τὸ γλαυκὸ τῆς οὐρανὸ δὲν εἶχα ζήσει
ὥσπου ἄκουσα λαμπρὴ τοῦ Τσάπμαν τὴ φωνή:
Τότε ἐνίωσα σὰν ἀστρονόμος, πού σηκώνει
τὸ κιάλι του σὲ νέου πλανήτη τὴν τροχιά·
ἢ ὡς ὁ γενναῖος Κορτές, πού σὰν ἀετὸς στυλώνει
τὸ βλέμμα στὸν Εἰρηνικό — κι οἱ ἄντρες του σιμὰ
κοιτάζονται, ἐνῶ ὑποψία τρελὴ τοὺς ζώνει,
ἀμίλητοι, στοῦ Ντάριεν τὴν κορφὴ ψηλά.

Ὁκτώβριος 1816

On the Grasshopper and Cricket

The poetry of earth is never dead:

 When all the birds are faint with the hot sun,
 And hide in cooling trees, a voice will run
From hedge to hedge about the new-mown mead;
That is the Grasshopper's — he takes the lead
 In summer luxury, — he has never done
 With his delights; for when tired out with fun
He rests at ease beneath some pleasant weed.

The poetry of earth is ceasing never:

 On a lone winter evening, when the frost
 Has wrought a silence, from the stove there shrills
The Cricket's song, in warmth increasing ever,
 And seems to one in drowsiness half lost,
 The Grasshopper's among some grassy hills.

Γιὰ τὴν ἀκρίδα καὶ τὸ τριζόνι

Ποτὲ δὲ σβήνει ἡ ποίηση στὴ γῆ:

Ὅταν λιγοθυμοῦνε ἀπὸ τὴν κάψα τὰ πουλιὰ
κι ἀναζητοῦν δροσιὰ στὶς φυλλωσιές, ἀναπηδᾷ
τότε στοὺς βάτους γύρω ἀπὸ τὸ θερισμένο κάμφο μιὰ φωνή.

Εἶν' ἡ ἀκρίδα αὐτὴ, ποὺ κάνει τὴν ἀρχὴ
στὸ θαῦμα τοῦ καλοκαιριοῦ — ἀχόρταγα
τις ἀπολαύσεις γεύεται· κι ἂν ἀποκάμει
ἀπὸ χαρά, κάτω ἀπ' τὰ χορταράκια βρίσκει ἀναψυχή.

Ἡ ποίηση στὴ γῆ δὲ σταματᾷ ποτέ:

Τὰ ἤσυχχα βράδια τοῦ χειμῶνα, ὅταν ὑψώνει
τείχη σιωπῆς ἢ παγωνιά, τοῦ τριζονιοῦ ὁ σκοπὸς
πίσω ἀπ' τὴ σύμπα μὲ τὴ ζέστη ἀπλώνεται,
καὶ κάποιος, στὸ μισοῦπνι του χαμένος, θὰ νομίσει
πὼς τὴν ἀκρίδα ἀκούει, σὲ λόφο χλοερό.

30 Δεκεμβρίου 1816

After dark vapours have oppressed our plains

After dark vapours have oppressed our plains
For a long dreary season, comes a day
Born of the gentle south, and clears away
From the sick heavens all unseemly stains.
The anxious month, relieving from its pains,
Takes as a long lost right the feel of May,
The eyelids with the passing coolness play,
Like rose-leaves with the drip of summer rains.
And calmest thoughts come round us – as, of leaves
Budding – fruit ripening in stillness – autumn suns
Smiling at eve upon the quiet sheaves –
Sweet Sappho's cheek – a sleeping infant's breath –
The gradual sand that through an hour glass runs –
A woodland rivulet – a poet's death.

Ἄφοῦ τοὺς κάμπους μας πλάκωσε καταχνιὰ

Ἄφοῦ τοὺς κάμπους μας πλάκωσε καταχνιὰ

καιρὸ πολὺ, μουντό, φτάνει μιὰ μέρα

τοῦ γλυκοῦ Νότου γέννημα, κι ἀπ' τὸν αἰθέρα

σκορπίζει κάθε ἀταίριαστη βρομιά.

Μὲ ἀδημονία ὁ χρόνος, λυτρωμένος ἀπὸ τὰ δεινά,

σὰν ἀκριβὸ δικαίωμα δέχεται τὸ Μάη.

Παίζουν τὰ βλέφαρα μὲ τὴ δροσιὰ ποὺ τ' ἀκουμπάει

ὅπως ἢ καλοκαιρινὴ βροχὴ τὰ ροδοπέταλα.

Καὶ τότε οἱ πιὸ γαλήνιες σκέψεις μᾶς τυλίγουν:

Φύλλα ποὺ ἀνθοῦν, καρποὶ ποὺ γίνονται στὴ σιγαλιά—

ἤλιοι τοῦ φθινοπώρου ποὺ μειδιοῦν πίσω ἀπ' τὶς θημωνιές—

μάγουλα τρυφερά — τοῦ κοιμισμένου βρέφους ἢ πνοή—

ἢ ἄμμος στὴν κλεψύδρα — τὸ ρυάκι

στὸ δάσος — ὁ θάνατος τοῦ ποιητῆ.

31 Ἰανουαρίου 1817

This pleasant tale is like a little copse

This pleasant tale is like a little copse:
The honied lines do freshly interlace,
To keep the reader in so sweet a place,
So that he here and there full hearted stops;
And oftentimes he feels the dewy drops
Come cool and suddenly against his face,
And by the wandering melody may trace
Which way the tender-legged linnet hops.
Oh! what a power has white simplicity!
What mighty power has this gentle story!
I, that do ever feel athirst for glory,
Could at this moment be content to lie
Meekly upon the grass, as those whose sobbings
Were heard of none beside the mournful robbins.

Μ' ἓνα ἄλσος μοιάζει ἡ ὠραία ἱστορία αὐτὴ

Μ' ἓνα ἄλσος μοιάζει ἡ ὠραία ἱστορία αὐτὴ:

Μὲ χάρη οἱ ἀράδες σμίγουνε, τόσο γλυκὰ
ποὺ ὁ ἀναγνώστης βρίσκεται νὰ περπατᾷ
σὲ ὄμορφο τόπο μ' ἓνα θάμπος στὴν ψυχή.

Καὶ κάθε τόσο πάχνη δροσερὴ
νιώθει στὸ πρόσωπο νὰ τὸν χτυπᾷ,
καὶ στοῦ κελαηδισμοῦ τὸ περιδιάβασμα
τὸν πηδηχτὸ χορὸ τοῦ σπίνου ἀκολουθεῖ.

Ὦ τῆς ἀθώας ἀπλότητας ἡ δύναμη!

Δύναμη τρομερὴ σὲ μιὰν ἀπλὴ ἱστορία!

Ἐγώ, ὁ αἰώνια διψασμένος γιὰ τὰ μεγαλεῖα,
ὅλος χαρὰ τὴν ὥρα αὐτὴ θὰ ξάπλωνα
ὑπάκουα στὸ χορτάρι, σὰν αὐτοὺς
ποὺ τὰ πουλιὰ μονάχα ἀκοῦν τοὺς θρήνους τους.

Φεβρουάριος 1817

On Seeing the Elgin Marbles

My spirit is too weak – mortality
 Weighs heavily on me like unwilling sleep,
 And each imagined pinnacle and steep
Of godlike hardship tells me I must die
Like a sick eagle looking at the sky.
 Yet 'tis a gentle luxury to weep
 That I have not the cloudy winds to keep
Fresh for the opening of the morning's eye.
Such dim-conceived glories of the brain
 Bring round the heart an undescribable feud;
So do these wonders a most dizzy pain,
 That mingles Grecian grandeur with the rude
Wasting of old time – with a billowy main –
 A sun – a shadow of a magnitude.

“Οταν εἶδα τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα

Ἄδύναμο πολὺ τὸ πνεῦμα μου — με βασανίζει
ἢ θνητότητα, σὰν ὕπνος στανικός,
καὶ κάθε μιὰ τῆς φαντασίας κορφὴ ἢ γκρεμὸς
πὼς πρέπει νὰ πεθάνω μοῦ θυμίζει,
σὰν ἄρρωστος ἀητὸς ποὺ τὰ ὕψη ἀντικρίζει.
Μὰ εἶναι καημὸς γλυκὸς νὰ ὀδύρομαι γι’ αὐτὸ
— πὼς τῶν ἀνέμων ὁ φρουρὸς δὲ θά ’μαι ἐγὼ
τὴν ὥρα ποὺ ἡ καινούργια αὐγὴ θὰ ἀσπρίζει.
Θολὲς εἰκόνες δόξας, πλάσματα τοῦ νοῦ
ποὺ ἄφατη ταραχὴ φέρνουνε στὴν καρδιά.
Ἔτσι κι αὐτὰ τὰ θαύματα, ἕναν ἴλιγγο γεννοῦν·
μέσα του λάμψη ἐλληνική, ἄγρια φθορὰ
τοῦ χρόνου — κύματα τοῦ ὠκεανοῦ—
ἕνας ἥλιος — ἐνὸς μεγαλείου ἢ σκιά.

Μάρτιος 1817

On the Sea

It keeps eternal whisperings around
Desolate shores, and with its mighty swell
Gluts twice ten thousand caverns; till the spell
Of Hecate leaves them their old shadowy sound.
Often 'tis in such gentle temper found
That scarcely will the very smallest shell
Be moved for days from whence it sometime fell,
When last the winds of heaven were unbound.
O ye who have your eyeballs vexed and tir'd,
Feast them upon the wideness of the sea;
O ye whose ears are din'd with uproar rude,
Or fed too much with cloying melody –
Sit ye near some old cavern's mouth and brood
Until ye start, as if the sea nymphs quired.

Γιὰ τὴ θάλασσα

Μὲ αἰώνια ψιθυρίσματα θὰ ζώσει
τὶς ἔρημες ἀκτές, κι ἡ φουσκοθαλασσιὰ
ἀμέτρητες σπηλιές θὰ πλημμυρίσει, ὥσπου ἡ γητεία
τοῦ φεγγαριοῦ τὸν πρῶτο ἀχό τους νὰ τοὺς ξαναδώσει.
Συχνὰ γαλήνια διάθεση ἔχει τόση
πὺ κι ἓνα κοχυλάκι μέρες στὴ σειρὰ
ἀσάλευτο θὰ μείνει, ἐκεῖ ὅπου μιὰ φορὰ
οἱ οὐράνιοι ἀνέμοι τό ἔχαν ἀπιθώσει.
Σύ, πὺ τὰ μάτια σου βάρυναν καὶ πονοῦν,
ἄσ' τα νὰ πλανηθοῦν στῆς θάλασσας τὴν ἀπλωσιά.
Σύ, πὺ τραχιὰ βουή γδέρνει τ' αὐτιά σου
κι ἀπὸ σκοποὺς λιγωτικούς χόρτσες πιά,
στὸ ἔμπα ἀρχαίας σπηλιᾶς ἔλα καὶ στάσου,
κι ἴσως ν' ἀκούσεις τὶς νεράιδες νὰ σοῦ τραγουδοῦν!

Ἀπρίλιος 1817

You say you love; but with a voice

You say you love; but with a voice
Chaster than a nun's, who singeth
The soft vespers to herself
While the chime-bell ringeth –
O love me truly!

You say you love; but with a smile
Cold as sunrise in September,
As you were Saint Cupid's nun,
And kept his weeks of Ember –
O love me truly!

You say you love; but then your lips
Coral tinted teach no blisses,
More than coral in the sea –
They never pout for kisses –
O love me truly!

You say you love; but then your hand
No soft squeeze for squeeze returneth;
It is like a statue's, dead, –
While mine for passion burneth –
O love me truly!

O breathe a word or two of fire!
Smile, as if those words should burn me,
Squeeze as lovers should – O kiss
And in thy heart inurn me –
O love me truly!

Λὲς ἀγαπᾶς — μὰ μὲ φωνή

Λὲς ἀγαπᾶς — μὰ μὲ φωνή
πιὸ ἀγνή ἀπὸ καλογριᾶς, πού ψέλνει
γιὰ τὸν ἑαυτὸ της τοὺς γλυκεῖς ἔσπερινούς,
ἐνῶ ἢ καμπάνα ἀργοσημαίνει —
ᾠ ἀγάπησέ με ἀληθινά!

Λὲς ἀγαπᾶς — μὰ μὲ χαμόγελο
σὰν τοῦ Σεπτέμβρη τὴν αὐγὴ ψυχρό,
σὰ νὰ ᾿σουνα καλόγρια τοῦ Ἁγίου Ἐρωτα
καὶ τοῦ βαστοῦσες τὸ βιβλίο τῶν Νηστειῶν.
ᾠ ἀγάπησέ με ἀληθινά!

Λὲς ἀγαπᾶς — κι ὅμως τὰ χεῖλη σου
τὰ κοραλλιά δὲ λένε γιὰ χαρὲς
πιότερο ἀπ' τὰ κοράλλια τὰ θαλασσινά —
δὲ μαραζώνουν γιὰ φιλιὰ ποτέ.
ᾠ ἀγάπησέ με ἀληθινά!

Λὲς ἀγαπᾶς — κι ὅμως τὸ χέρι σου
στὸ σφίξιμο μὲ γλυκοσφίξιμο δὲν ἀπαντάει,
εἶναι καθὼς ἀγάλματος, νεκρό,
ἐνῶ ἀπὸ πάθος τὸ δικό μου καίει.
ᾠ ἀγάπησέ με ἀληθινά!

ᾠ πρόφερε δυὸ λόγια φλογερὰ
καὶ χαμογέλα πού τὰ λόγια σου μὲ καῖνε,
σφίξε ὅπως κάνουν οἱ ἔραστες — ὦ, φίλα
καὶ στὴν καρδιά σου φύλαξέ με.
ᾠ ἀγάπησέ με ἀληθινά!

1817 ἢ 1818